

Temat: Zadania poezji i role poety. Zinterpretuj i porównaj podane teksty Czesława Miłosza i Ernesta Brylla, uwzględniając wybrane konteksty literackie oraz ukształtowanie artystyczne obu tekstów.

Czesław Miłosz (1911-2004)

Który skrzywdziłeś

Który skrzywdziłeś człowieka prostego
Śmiechem nad krzywdą jego wybuchając,
Gromadę błaznów koło siebie mając
Na pomieszanie dobrego i złego,
Choćby przed tobą wszyscy się skłonili
Cnotę i mądrość tobie przypisując,
Złote medale na twoją cześć kując,
Radzi że jeszcze jeden dzień przeżyli,

Nie bądź bezpieczny. Poeta pamięta
Możesz go zabić – narodzi się nowy.
Spisane będą czyny i rozmowy.

Lepszy dla ciebie byłby świt zimowy
I sznur i gałąź pod ciężarem zgięta.

Washington D.C., 1950 (*Światło dzienne*, 1953)

Ernest Bryll (ur. 1935)

Ten, który...

Ten, który skrzywdził człowieka prostego
Wynajdzie rymopisów, co wszystko wymażą
i historyka w dowodach zręcznego
Który wyrzeźbi dzieje z tak dostojną twarzą
Jak nigdy w dziejach nie bywało.
Ten, który zbrodnię czynił – byle wszystko cało
Znajdzie w ciemności wieków swoją
sprawiedliwość
Chociaż siał burze, słodkie zbierze ziarno.

Takie jest doświadczenie. A my byśmy chcieli
Aby się słowa poety lękano
By imperatorowie w pomiętej pościeli
Pocili się, myśleli – co o nich pisano

Takie jest doświadczenie, które zawsze znano
I zawsze przeciw głupi poeci lecieli.

Zwierzątka, 1975

I. Rozwinięcie tematu (22 pkt)

Miłosz, <i>Który skrzywdziłeś</i>	Bryll, <i>Ten, który...</i>
Kreacja podmiotu lirycznego	
<ul style="list-style-type: none"> • pewny własnej wartości roli poeta; • obserwator i krytyk piętnujący zło; • osoba zaangażowana; 	<ul style="list-style-type: none"> • racjonalista odrzucający idealizowanie rzeczywistości; • ironiczny, sarkastyczny krytyk; • osoba zachowująca dystans;
Adresat liryczny	
<ul style="list-style-type: none"> • człowiek lekceważący człowieka i normy moralne; • tyran, zadufany w sobie, pyszny i dumny władca; 	<ul style="list-style-type: none"> • retoryczne "my", czyli "wy" – podm. zdystansowany! • ludzie naiwni, wierzący w ideały i sprawiedliwość;
Władca i społeczeństwo	
<ul style="list-style-type: none"> • spersonalizowany (2 os. lp.) – wzmocnienie groźby; • strachem podporządkowuje sobie innych; • poddańczo wychwalany i idealizowany; 	<ul style="list-style-type: none"> • uprzedmiotowiony (3 os.) – niedosięgly; cyniczny i szyderczy manipulator; gardzi człowiekiem i prawdą; • żąda poklasku, w praktyce triumfuje;